

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

10 oktober 1997

ONTWERP VAN DECREET

**houdende goedkeuring van het Samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest
en het Waalse Gewest inzake de grondwaterlaag in de Kolenkalk in het gebied van Doornik**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
uitgebracht door de heer Peter Desmet**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Dirk Van Mechelen.

Vaste leden : de heren Georges Beerden, Peter Desmet, Hugo Marsoul, Leonard Quintelier, Jef Van Looy ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Arnold Van Aperen, Dirk Van Mechelen ;

de heren Freddy De Vilder, Jacky Maes, Bruno Tobback ;

de heren Frank Creyelman, Frans Wymeersch ;

mevrouw Gerda Raskin ;

de heer Johan Malcorps.

Plaatsvervangers :

de heren Jos De Meyer, Johan De Roo, mevrouw Veerle Heeren, de heren Erik Matthijs, John Taylor ;

mevrouw Yolande Avontroodt, de heren Marino Keulen, Patrick Lachaert ;

de heren Carlos Lisabeth, Steve Stevaert, Jacques Timmermans ;

de heren Wilfried Aers, Pieter Huybrechts ;

de heer Johan Sauwens ;

mevrouw Vera Dua.

Zie :

736 (1996 - 1997)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Erratum

DAMES EN HEREN.

De Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud besprak op 1 oktober 1997 het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest inzake de grondwaterlaag in de Kolenkalk in het gebied van Doornik.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER THEO KELCHTERMANS, VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU EN TEWERKSTELLING

1. Inleiding

De minister stelt dat sedert tientallen jaren de watervoerende laag in de Carboonkalksteen of Kolenkalk in het zuiden van West-Vlaanderen, West-Henegouwen en Noord-Frankrijk door een dalend grondwaterpeil wordt gekenmerkt. De oorzaak van dit dalend grondwaterpeil is de overexploitatie. Bij een ongewijzigd beleid zou de grondwaterlaag onherstelbaar worden beschadigd. In het Vlaamse gewest zou dit de drinkwaterbevoorrading in de provincie West-Vlaanderen voor onoverkomelijke problemen plaatsen.

Omdat zowel het Vlaamse als het Waalse gewest aanzienlijke hoeveelheden grondwater uit deze waterlaag onttrekken, is een akkoord tussen beide gewesten volgens de minister de meest aangewezen vorm om tot goede en bindende afspraken inzake de uitbating van de grondwaterlaag te komen.

Overigens moet deze aangelegenheid ingevolge de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, meer bepaald artikel 92bis, § 2, worden geregeld door middel van een samenwerkingsakkoord omdat ze betrekking heeft op een gewestoverschrijdende hydrologie en waterbeheersing.

Ingevolge artikel 92bis, § 1, hebben samenwerkingsakkoorden die betrekking hebben op aangelegenheden die bij decreet worden geregeld of die het Gewest kunnen bezwaren, slechts gevolg nadat zij instemming hebben verkregen bij decreet. Het grondwaterbeheer is geregeld bij decreet, zodat het gewestgrensoverschrijdend beheer van deze waterlaag ook bij decreet moet worden vastgelegd.

2. Historiek

Van 1970 tot 1975 werden volgens de minister reeds pogingen ondernomen om tot afspraken te komen tussen België en Frankrijk, doch zonder resultaat. Op basis van een studie werd begin 1995 opnieuw een overleg gestart met het Waalse Gewest en de betrokken drinkwatermaatschappijen. Na een jaar werd een akkoord bereikt omtrent de af te bouwen debieten en de nog vergunde hoeveelheden in de verschillende drinkwaterwinningen die deze waterlaag aanboren.

Op 8 oktober 1996 heeft de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring gehecht aan het bovengenoemde samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse en het Waalse Gewest.

Het advies van de Raad van State van 3 maart 1997 had vooral betrekking op verduidelijkingen en de juiste interpretatie van de taak van de intergewestelijke werkgroep, alsook de samenstelling en de werking van het rechtscollege.

Op 27 mei 1997 keurde de Vlaamse regering de aangepaste ontwerptekst goed.

Het Waalse Parlement keurde het samenwerkingsakkoord bij decreet goed op 11 juni 1997.

3. Toelichting bij het akkoord

Met dit samenwerkingsakkoord verbinden de gewesten zich er toe de in Vlaanderen en Wallonië opgepompte debieten volgens een strikt tijdschema te verminderen met 11,55 miljoen kubieke meter in 2001 en met 15,55 miljoen kubieke meter in 2005.

Ter compensatie van deze vermindering wordt in het samenwerkingsakkoord opgenomen dat drinkwater uit een alternatieve bron zal worden aangevoerd vanuit het Waalse gewest naar het Vlaamse gewest via de "Transhennuyère", een door het Waalse Gewest aan te leggen drinkwaterleiding. Op die manier wordt in een eerste fase de drinkwaterbevoorrading van West-Vlaanderen veilig gesteld.

In het licht van een duurzaam beleid moet volgens de minister in een volgende fase worden gestreefd naar een bijkomende oppervlaktewaterwinning in West-Vlaanderen. Dit kan tot de verdere uitbouw van de drinkwaterwinning uit het Kanaal

Kortrijk-Bossuit. Deze oplossing is echter afhankelijk van de verbetering van de kwaliteit van het Scheldewater.

Het Waalse Gewest draagt de kosten voor de aanleg van de verbindingsleiding "Transhennuyère". Een gedeelte van de investering wordt verhoudingsgewijs verrekend in de prijs van het water dat aan de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening wordt geleverd.

De Transhennuyère-leiding is volop in aanbouw en begin 1998 wordt gestart met de bouw van het waterbehandelingsstation. Het Waalse Gewest voorziet dat tegen de gestelde datum van 1 januari 1999 drinkwater aan Vlaanderen kan worden geleverd.

Het samenwerkingsakkoord voorziet verder in de oprichting van een intergewestelijke werkgroep, die de uitvoering van het akkoord en elk probleem in dit verband zal bespreken en oplossingen zal voorstellen.

Verder wordt bepaald dat tussen de drinkwatermaatschappijen VMW en ERPE een contract moet worden gesloten dat de technische en financiële voorwaarden vastlegt voor de levering van drinkwater. Dit contract is reeds onderhandeld en zal worden gesloten zodra het samenwerkingsakkoord is bekrachtigd. De prijsbepaling van het geleverde water zal gebeuren aan de hand van een open boekhouding.

De duur van het samenwerkingsakkoord werd op 25 jaar vastgesteld. Er zijn geen opzeggingsclausules voorzien, zodat het akkoord enkel op voorstel van beide gewesten kan worden gewijzigd of beëindigd.

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer Johan Malcorps stelt dat de aanleg van de Transhennuyère-aquaduct in Wallonië een brede maatschappelijke discussie heeft uitgelokt. Dit megaproject wordt door de Waalse milieubeweging in vraag gesteld. Ook hebben de stad Péruwelz en verscheidene andere rechtspersonen een beroep tot nietigverklaring ingesteld tegen de bouwvergunning die voor een deel van de infrastructuurwerken werd afgeleverd, zoals ook in het advies van de Raad van State wordt vermeld. De verzoevende partijen menen dat de wetgeving betreffende de milieueffectbeoordeling niet werd nageleefd.

Een concreet bezwaar van de Waalse milieubeweging is dat het louter zou gaan om een verschuiving van de overexploitatie. Een ander argument is dat de overexploitatie van de watervoerende laag in de Kolenkalk reeds jaarlijks afneemt : ze is gedaald van 21 miljoen kubieke meter in 1988 tot 7 miljoen kubieke meter in 1995. Men kan zich volgens het lid afvragen of een investering in een dergelijke grote infrastructuur dan nog wel verantwoord is.

Alternatieven voor het megaproject bestaan volgens het lid in de aanmoediging van het rationeel watergebruik in Wallonië en de ontmoediging van grootschalige grondwaterwinningen door de industrie. Nieuwe investeringen in waterzuivering zouden een toename van de drinkwaterwinning uit oppervlaktewater mogelijk kunnen maken. Wat dit laatste betreft lopen er overigens concrete projecten in Vlaanderen en Frankrijk.

De heer Johan Malcorps laat verder opmerken dat een gedeelte van de investering zal worden verrekend in de prijs van het aan de VMW geleverde water. De Vlaamse drinkwaterconsument zal dus mee opdraaien voor de aanleg van de infrastructuur, en dus voor het gebrek aan een beleid inzake rationeel watergebruik in Wallonië.

Het lid vraagt welke concrete beloften aan het Waalse Gewest werden gedaan inzake de afname van hoeveelheden drinkwater. In artikel 2 worden hoeveelheden vastgelegd tot 2001. De Waalse regering heeft in het Waals Parlement echter verklaard dat een engagement voor 25 jaar werd aangegaan. Dit druist volgens het lid in tegen vroegere verklaringen van de Vlaamse regering over autonomie op het vlak van drinkwatervoorziening.

Het lid benadrukt tenslotte van dit samenwerkingsakkoord geen communautair dossier te willen maken. Zoals reeds gemeld, is ook de milieubeweging in Wallonië gekant tegen dit project.

Minister Theo Kelchtermans antwoordt dat een eventuele vernietiging van de bouwvergunning en het ontbreken van een milieueffectonderzoek een probleem is dat zich in het Waalse Gewest stelt. Er werd de minister wel meegedeeld dat het om een tijdelijk probleem gaat en dat een oplossing in het vooruitzicht wordt gesteld. Ondanks de tegenargumenten die in Wallonië werden aangehaald, blijft het Waalse Gewest ervan overtuigd dat het om een verantwoorde investering gaat. Het Vlaamse Gewest is uiteraard niet bevoegd voor het beleid inzake waterverbruik in een ander gewest.

De overeenkomst inzake waterbevoorrading van het Vlaamse Gewest vanuit Wallonië, en de hoeveelheden die in dit verband in artikel 2 van het samenwerkingsakkoord worden vastgelegd, beantwoorden volgens de minister aan de behoeften van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening. Het Vlaamse Gewest heeft zich inderdaad geëngageerd om gedurende 25 jaar water af te nemen. Vanaf 2001 zou het daarbij gaan om minimaal 6,2 miljoen kubieke meter water per jaar, voor zover de leveringscapaciteit van de Transhennuyère het toelaat. Dit engagement heeft volgens de minister voordelen voor beide partijen. Voor Vlaanderen wordt de bevoorrading voor een lange periode veilig gesteld. De VMW neemt nu reeds meer dan 6.2 miljoen kubieke meter per jaar af van Waalse waterwinningen. In de uitvoering van dit akkoord wordt ook over de kwaliteit van het geleverde water gewaakt.

Het is volgens de minister vanzelfsprekend dat een deel van de investering voor de infrastructuur in de waterprijs wordt verrekend. Er zal een open boekhouding worden bijgehouden waarbij de VMW inderdaad een deel van de kosten zal betalen, maar dan enkel in verhouding tot de hoeveelheid afgenomen water.

Volgens de heer Dirk Van Mechelen is het logisch dat de VMW bijdraagt in de exploitatiekosten van de verbindingsleiding. Punt 3 van de memorie van toelichting, waarin wordt vermeld dat ook een deel van de investering verhoudingsgewijs zal worden verrekend in de waterprijs, is echter onduidelijk. Over welke investering en welk gedeelte ervan gaat het precies ? Wat is de afschrijvingstermijn van de investeringen ?

De minister laat gegevens over de aard van de investeringen en de bijdrage van de VMW als bijlage aan het verslag toevoegen.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Bij de artikelen worden geen verdere opmerkingen geformuleerd.

Artikel 1 wordt met 11 stemmen aangenomen.

Artikel 2 wordt met 10 stemmen tegen 1 aangenomen.

IV. EINDSTEMMING

Het ongewijzigde ontwerp van decreet wordt met 10 stemmen tegen 1 aangenomen.

De verslaggever,

Peter DESMET

De voorzitter,

Dirk VAN MECHELEN

BIJLAGE

Nota.

Prijsbepaling voor drinkwater aan Vlaanderen te leveren
via de "Transhennuyère".

De (toekomstige) overeenkomst tussen Vlaanderen en Wallonië heeft tot doel de waterwinning in de Kolenkalk, zowel in Vlaanderen als in Wallonië, geleidelijk en evenwichtig gespreid over de beide gewesten te verminderen.

Deze afbouw is noodzakelijk om vanuit natuurbewoud de uitputting van deze belangrijke grondwaterlaag te voorkomen.

Concreet heeft deze overeenkomst tot gevolg dat de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (normaliter) in 2001 per saldo ten behoeve van de drinkwaterbevoorrading in West-Vlaanderen 6 200 000 m³ minder per jaar zal ter beschikking hebben uit deze waterlaag.

In het ontwerp van overeenkomst verbindt het Waalse Gewest er zich toe om een alternatieve waterwinning uit te bouwen en een deel van deze productie via de ERPE ter beschikking te stellen van enerzijds de watervoorziening in Vlaanderen (via de VMW) en anderzijds van de watervoorziening in Wallonië (via de SWDE).

In het kader van deze laatste afspraak moet de ERPE (bouwheer van de nieuwe waterwinning met toevoer, de zogenaamde "Transhennuyère" in Wallonië) een contract sluiten met enerzijds de VMW en anderzijds de SWDE, waarin men op eenzelfde wijze de modaliteiten vastlegt voor de levering en de afname van het drinkwater.

De VMW en de SWDE hebben, in gezamenlijk overleg, afgesproken dat zij pas verder zullen onderhandelen met de ERPE over de contractuele leverings- en afnamemodaliteiten, nadat de ontwerpovereenkomst over de realisatie van de "Transhennuyère" zal zijn goedgekeurd door het Vlaamse en het Waalse Parlement.

Op basis van de thans reeds onderhandelde gegevens en waarover een intern voorakkoord bestaat en uitgaande van de thans aanvaarde kosten, bedraagt de leveringsprijs voor een door de VMW gegarandeerde afname van 6 200 000 m³ per jaar 10,2 BF/m³ voor de vaste investerings- en exploitatiekost, 6,6 BF/m³ voor de variabele exploitatiekost of in totaal 16,8 BF/m³.

Indien op vraag van de VMW meer dan 6 200 000 m³ per jaar zou worden afgenomen, bedraagt de leveringsprijs voor de meerlevering 8,65 BF/m³ voor de vaste investerings- en exploitatiekost en 1,55 BF/m³ voor de variabele exploitatiekost of in totaal 10,2 BF/m³.

Indien de totale levering door toedoen van de ERPE lager zou zijn dan de afgesproken en gegarandeerde 6 200 000 m³ per jaar, dan zal een verrekening in min worden gemaakt op basis van het tekort en dat aan dezelfde prijs van 10,2 BF/m³ (zoals berekend voor de leveringen in meer).

Bovengenoemde bedragen worden vastgelegd op basis van het principe van de "open boekhouding" en uitgaande van klassieke annuïteiten voor een periode van 20 jaar, toegepast door het Gemeentekrediet van België voor de gemeenten (om de vijf jaar te herzien) (voor de vaste kosten), en op basis van de index van de kleinhandelsprijzen (per jaar te herzien) (voor de variabele kosten).

Ten slotte moet nog worden vermeld dat bovenop de vroeger vermelde totaalprijzen nog eens de Waalse grondwatertaks (3 BF/m³) moet worden betaald. Rekening houdend met het feit dat deze taks wordt betaald op het gewonnen water (analoge situatie in Vlaanderen vanaf 1996) en dat bij het transport verliezen optreden, bedraagt deze taks 3,1 BF per reëel afgenomen m³.

Bovengenoemde aankooprijzen zijn voor de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening aanvaardbaar, want zij zijn vergelijkbaar met de aankooprijzen bij andere drinkwaterbedrijven, bij wie de VMW ook vandaag, via een langlopend contract, drinkwater afneemt.

Bovendien zal de afname vanuit Wallonië gebeuren ter hoogte van de VMW-winning van St-Léger, van waaruit de VMW over de geschikte transportleidingen beschikt, zodat niet moet worden geïnvesteerd in nieuwe toevoerleidingen.
